

Intern kontroll - Bisysslor

Lapplands kommunalförbund

Revisionsrapport
April 2021

Per Stålborg
Certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

Vi har i egenskap av revisorer i Lapplands kommunalförbund granskat om gymnasienämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av bisysslor. I granskningen har vi biträtts av sakkunniga från PwC.

Vår **sammanfattande revisionella bedömning** är att:

- *Gymnasienämnden inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av anställdas bisysslor.*

Med utgångspunkt i ovanstående bedömning lämnar vi följande **rekommendationer**:

- Att förbundet tar fram regler och riktlinjer kopplat till bisysslor.
- Att förbundet säkerställer att frågan om eventuella bisysslor tas upp i de årliga medarbetarsamtalen.
- Att förbundet stärker den interna kontrollen så att varor och tjänster inte köps in från företag i vilka anställda inom förbundet har engagemang utan att säkerställa att detta förhållande först beaktas.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
2.	Iakttagelser och bedömningar	7
3.	Revisionell bedömning	11
4.	Bilagor	14

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Förekomsten av bisysslor regleras i kollektivavtal, allmänna bestämmelser (AB) och Lagen om offentlig anställning (LOA). Bisysslor kan antingen vara förtroendeskadliga, arbetshindrande och/eller konkurrerande.

I LOA regleras förtroendeskadliga bisysslor för anställda i kommuner, landsting och kommunalförbund. Sådana bisysslor är aldrig tillåtna och arbetsgivaren har en rätt att kräva att den otillåtna bisysslan upphör. Arbetshindrande och konkurrerande bisysslor regleras i kollektivavtal och allmänna bestämmelser. Där regleras bl.a. arbetstagarens uppgiftsskyldighet och arbetsgivarens möjlighet att helt förbjuda sådan bisyssla som bedöms olämplig.

Den främsta anledningen till regleringen av bisysslor är allmänhetens intresse av saklighet och opartiskhet i utövande av offentlig verksamhet. Syftet är att förtroendet för den offentliga verksamheten och dess anställda upprätthålls. Arbetsgivaren är, enligt LOA, skyldig att informera arbetstagaren om vilka förhållanden som gör en bisyssla otillåten. En arbetstagare ska, på arbetsgivarens begäran, lämna de uppgifter som behövs för att arbetsgivaren ska kunna bedöma om bisysslan är tillåten eller inte.

Syfte och Revisionsfrågor

Granskningens syfte är att granska om gymnasienämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av bisysslor?

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

- Finns det ett ändamålsenligt regelverk rörande anställdas eventuella bisysslor?
- Regelverket för anställdas bisysslor efterlevs?
- Förhindras förtroendeskadliga inköp från leverantörer där anställda har bisysslor?
- Säkerställs det att rutinerna fungerar genom att kontrollerna i den interna kontrollplanen testas regelbundet?

Inledning

Revisionskriterier

- Lag (1994:260) om offentlig anställning, (LOA) § 7, 7a-d§
- Allmänna bestämmelser till kollektivavtalet (AB), kap 3, § 8
- Förbundets riktlinjer/policys inom området

Avgränsning

Granskningen omfattar alla anställda i förbundet. Förtroendevalda ingår inte i granskningen. Revisionsobjekt i granskningen är gymnasienämnden och förbundsdirektionen.

Metod

Granskning av styrande dokument och policys avseende bisysslor samt intervjuer med HR-/personalchef och ev. andra, för granskningen, relevanta tjänstepersoner.

En registeranalys genomförs för att kartlägga förekomsten av bisysslor hos anställda samt vilka utbetalningar som gjorts till leverantörer där anställda har engagemang. Vidare genomförs en stickprovsjämförelse mellan förekomst av bisysslor mot till förbundet anmälda bisysslor.

2

lakttagelser och
bedömningar

Iakttagelser och bedömningar

1. Finns det ett ändamålsenligt regelverk rörande anställdas eventuella bisysslor?

Iakttagelser

Av intervjuer framgår att det inte finns något regelverk på området.

Blankett för anmälan av bisysslor finns upprättad. Av intervjuer framgår att information om vad som gäller kring bisysslor ska lämnas vid nyanställning. Enligt delegationsordningen ligger det på chef att godkänna eventuell bisyssla.

Bedömning

Nej

- Det finns inget regelverk rörande anställdas bisysslor.

2. Efterlevs regelverket för anställdas bisysslor?

Iakttagelser

Det finns inga uppgifter om godkända bisysslor däremot framgår av bilaga till denna rapport att 95 aktiva bisysslor finns registrerade vid kontroll av 360 anställda. Några nekade bisysslor finns inte registrerade.

Bedömning

Går ej att bedöma

- Detta med anledning av att det inte finns något regelverk rörande anställdas bisysslor (se fråga 1).

Iakttagelser och bedömningar

3. Förhindras förtroendskadliga inköp från leverantörer där anställda har bisysslor?

Iakttagelser

Bolag	Antal fakturor 2019-2020	Total summa tkr
"Kommunalt bolag AB"	71	61
"Rekreationsföretaget AB"	2	21
"Kommunalt bolag AB"	1	4
"Reklamföretaget AB"	18	326
"Resebolaget AB"	8	4
"Friluftslivsbutiken AB"	15	100
"Teknikbolaget AB"	3	46
"Fordonsteknikföretaget AB"	2	13
"Hotell- och konferensbolaget AB"	6	93
"Bygg- och måleriföretaget AB"	5	184
"Friskvårdsbolaget AB"	3	9
"Folkethusföreningen"	3	3
	137	864

Inköp har under de två senaste åren gjorts för 864 tkr till "bisyslebolag". Det är inte bekräftat att det förekommer förtroendskadliga inköp bland dessa.

Bedömning

Nej

- Kontrollen över bisysslor är bristfällig samtidigt som inköp görs från bolag där anställda har bisysslor.

Iakttagelser och bedömningar

4. Säkerställs att rutinerna fungerar genom att kontrollerna i den interna kontrollplanen testas regelbundet?

Iakttagelser

Några egentliga kontroller av förekomst av bisysslor sker inte på ett strukturerat sätt. Vid granskning av förbundets internkontrollplan återfinns två kontrollpunkter som i någon mån rör, alternativt begränsar möjligheten att exempelvis göra inköp från leverantörer där anställda har ett engagemang.

De två kontrollpunkterna är:

- “Kostnader förknippade med frisläppare/attestant.”
- “Otillåten direktupphandling”

Bedömning

Delvis

- Två kontrollområden i internkontrollplanen tangerar området även om risken med eventuella bisysslor inte är den direkta anledning till att dessa kontroller införts.

3

Revisionell
bedömning

Revisionell bedömning och rekommendationer

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att:

- ***Gymnasienämnden inte har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av anställdas bisysslor.***

Med utgångspunkt i ovanstående bedömning lämnar vi följande rekommendationer:

- Att förbundet tar fram regler och riktlinjer kopplat till bisysslor.
- Att förbundet säkerställer att frågan om eventuella bisysslor tas upp i de årliga medarbetarsamtalen.
- Att förbundet stärker den interna kontrollen så att varor och tjänster inte köps in från företag i vilka anställda inom förbundet har engagemang utan att säkerställa att detta förhållande först beaktas.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

1. Finns det ett ändamålsenligt regelverk rörande anställdas eventuella bisysslor?

Nej

Det finns inget regelverk rörande anställdas bisysslor.

2. Efterlevs regelverket för anställdas bisysslor?

Går ej att bedöma

Detta med anledning av att det inte finns något regelverk rörande anställdas bisysslor (se fråga 1).

3. Förhindras förtroendskadliga inköp från leverantörer där anställda har bisysslor?

Nej

Kontrollen över bisysslor är bristfällig samtidigt som inköp görs från bolag där anställda har bisysslor.

4. Säkerställs att rutinerna fungerar genom att kontrollerna i den interna kontrollplanen testas regelbundet?

Delvis

Två kontrollområden i IK-planen tangerar området även om risken med eventuella bisysslor inte är den direkta anledning till dessa kontroller införts.

4

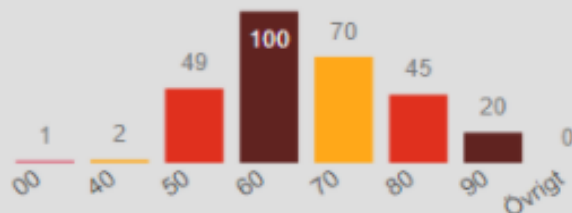
Bilagor

Bilaga 1

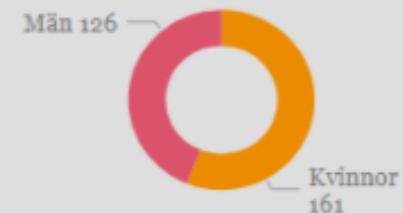
Antal kontrollerade personnummer

360

Fördelning ålder

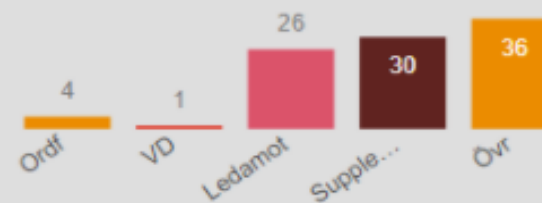
Fördelning kvinnor/män (st)

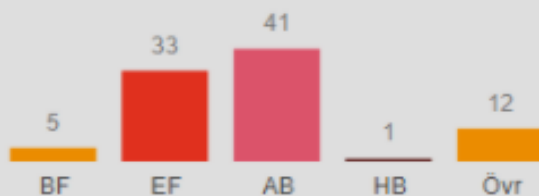
Bisysleträffar (aktiva)

95

Träffar befattningar (aktiva)

Träffar bolagsformer (aktiva)

Bisysleträffar (inaktiva)

56

2021

Erik Jansen

Certifierad kommunal revisor

Uppdragsledare

Per Stålberg

Certifierad kommunal revisor

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Lapplands kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplanen. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.